

4.1 สรุป

การนำข้อมูลที่เป็นบทความจากวารสารศิลปวัฒนธรรม จำนวน 10 บทความ มาศึกษา
ดูการใช้รูปแทนเป็นกลไกในการสร้างความต่อเนื่อง ทำให้เห็นลักษณะที่น่าสนใจหลายประการ
เกี่ยวกับการใช้รูปแทนในข้อความต่อเนื่องภาษาไทยดังต่อไปนี้

ก. การใช้รูปแทนโดยทั่วไปจะใช้รูปแทนที่ให้ความหมายได้เท่ารูปนามวลีเดิม นั่นคือ
รูปแทนที่มีการใช้มากที่สุดได้แก่ รูปแทนประเภททอรูป และรูปแทนประเภทซ้ำรูป ใช้มากถึง
49.88% และ 32.04% ตามลำดับ

รูปแทนประเภทบ่งชี้มีใช้เพียง 12.18% ส่วนรูปแทนประเภทคำสรรพนามมีใช้น้อยมาก
เพียง 5.90% เท่านั้น และทั้งสองรูปแทนที่ต่างก็ให้ความหมายเพิ่มเติมขึ้นจากรูปนามวลีเดิมกล่าวคือ
รูปแทนประเภทบ่งชี้จะบอกการชี้เฉพาะหรือจำแนกต่าง ในขณะที่รูปแทนประเภทคำสรรพนามจะให้
สถานภาพทางสังคมของรูปนามวลีเดิมในกรณีของบุรุษสรรพนาม และให้การชี้เฉพาะในกรณีของนิย
สรรพนาม

ข. การศึกษาการใช้รูปแทนในตำแหน่งต่าง ๆ ในประโยคพบว่า รูปแทนค่านามมีปรากฏ
มากที่สุดในตำแหน่งประธาน ทำให้เห็นได้ว่าลักษณะข้อเขียนในภาษาไทยมีความนิยมที่จะเรียงข้อความ
ที่รู้แล้วหรือความเก่า (known or given information) ไว้ก่อนในภาคประธานของประโยค
แล้วจึงต่อด้วยความรู้ใหม่ (new information) ที่เพิ่มเติมเข้าไปในประโยค

ค. การทดลองนำรูปแทนค่านามมาใช้แทนที่กัน ทำให้เห็นได้ชัดว่ารูปแทนค่านามแต่ละ
ประเภทมีหน้าที่ในภาษาต่างกัน แม้ว่าการใช้รูปแทนประเภทอื่นมาแทนที่ จะทำให้เกิดประโยค
ผิดไวยากรณ์เป็นจำนวนไม่มากนัก คือ เฉลี่ย 14.96% แต่การใช้แทนที่ได้อย่างสมบูรณ์ก็ไม่สูงนัก
เช่นกันคือเฉลี่ยเพียง 32.04% กรณีที่เกิดสูงที่สุดคือกรณีที่ใช้แทนที่กันแล้วประโยคไม่ผิดไวยากรณ์

แต่เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความหมาย เช่น เกิดความหมายกำกวมไม่แน่ชัดถึงรูปนามวลีเดิม รูปใดในบริบทนั้น เกิดการเปลี่ยนแปลงการอ้างอิงไปเป็นนามวลีอื่นที่ไม่ใช่รูปนามวลีเดิม หรือเกิดการซ้ำซากหรือการเน้นย้ำขึ้น

โดยสรุปอาจจะกล่าวได้ว่า ภาษาไทยนิยมใช้รูปแทนที่มีความหมายเท่าเดิม เป็นกลไกโยงความของข้อความในแต่ละประโยคซึ่งอยู่ในข้อความต่อเนื่องเดียวกัน และมีวางไว้ในตำแหน่งประธานของประโยค โดยเลือกใช้ระหว่างรูปแทนประเภทรูป และรูปแทนประเภทซ้ำรูป รูปแทนประเภทรูปสะดวกในการใช้ แต่ทำให้เกิดการกำกวมได้ง่าย รูปแทนประเภทซ้ำรูปไม่ทำให้เกิดการกำกวมแต่อาจจะเกิดลักษณะซ้ำซาก ถ้ามิได้ใช้เพื่อการเน้นย้ำ

ส่วนรูปแทนประเภทบ่งชี้เน้นใช้เมื่อมีความจำเป็นหรือต้องการจะชี้เฉพาะลงไปที่รูปนามวลีเดิมรูปใดรูปหนึ่งให้เห็นแยกแยะออกจากรูปนามวลีอื่น ๆ ส่วนรูปแทนประเภทคำสรรพนามนั้นมีที่ใช้บ่อยมาก โดยเฉพาะในข้อมูลชุดนี้ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับนามธรรมและวัตถุ เป็นส่วนใหญ่

4.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาข้อมูล ผู้วิจัยคิดว่ายังมีปัญหาเรื่องรูปแทนคำนามในภาษาไทยที่น่าจะนำไปศึกษาต่อ ดังต่อไปนี้

4.2.1 ประเภทของข้อเขียนมีผลต่อความถี่ของการใช้รูปแทนคำนาม และเงื่อนไขการใช้รูปแทนคำนามหรือไม่

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นเพียงการศึกษารูปแทนคำนาม เมื่อแสดงความต่อเนื่องของบทความทางมนุษยวิทยาเท่านั้น ยังไม่ได้ทำการศึกษารูปแทนคำนามในข้อเขียนประเภทอื่น จึงน่าสนใจที่จะศึกษาว่าความถี่ของการใช้รูปแทนคำนาม และเงื่อนไขการใช้รูปแทนคำนามในข้อเขียนประเภทอื่น ๆ เช่น บทความทางวิทยาศาสตร์ นิทาน ฯลฯ จะได้ผลการศึกษาเหมือนกับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้หรือไม่ ถ้าได้ผลต่างออกไป แสดงว่าประเภทของข้อเขียนมีผลต่อความถี่ของการใช้รูปแทนคำนาม และเงื่อนไขการใช้รูปแทนคำนาม ผลการศึกษารูปแทนคำนามและเงื่อนไขการใช้รูปแทนคำนามในข้อเขียนประเภทอื่น จะทำให้เข้าใจกลไกที่แสดงกระบวนการบอกความต่อเนื่องในภาษาของภาษาไทยดียิ่งขึ้น และเป็นประโยชน์ต่อการศึกษารูปแทนคำนามในระดับข้อความต่อเนื่อง (discourse) มากขึ้น

4.2.2 รูปแทนคำนามบางประเภทมีลักษณะที่น่าสนใจจะศึกษาให้ลึกซึ้งโดยเฉพาะ เช่น รูปแทนประเภทคำสรรพนามซึ่งเป็นรูปแทนให้ความหมายแสดงสถานภาพทางสังคม ซึ่งผู้วิจัยพบจากข้อมูลว่า สถานภาพทางสังคมนั้น อาจจะขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสารและผู้ที่ถูกกล่าวถึง ความคิดของผู้ส่งสารมีอิทธิพลต่อการเลือกใช้รูปแทนประเภทคำสรรพนาม เพื่อแสดงสถานภาพทางสังคม นอกจากนี้รูปแทนประเภทคำสรรพนามที่มีรูปเดียวกันแต่มีความหมาย 2 ความหมาย เช่น เขา ซึ่งเป็นได้ทั้งบุรุษที่ 3 และคำสรรพนามไม่ชี้เฉพาะ ก็น่าสนใจศึกษาว่าพฤติกรรมที่เหมือนและต่างกันอย่างไร

4.2.3 ฮัลลiday และฮาซัน (Halliday and Hasan: 1976) เสนอว่าการใช้คำใกล้เคียงกัน (Collocation) เป็นกลไกแสดงกระบวนการบอกความต่อเนื่องในภาษา โดยใช้คำศัพท์ ผู้วิจัยไม่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการใช้คำใกล้เคียงกันในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และคิดว่าการใช้คำใกล้เคียงกันน่าจะเป็นกลไกแสดงกระบวนการบอกความต่อเนื่องในภาษาที่น่าสนใจศึกษาให้ลึกซึ้ง กว้างขวาง เพื่อจะได้เข้าใจกลไกอื่น ๆ ที่แสดงกระบวนการบอกความต่อเนื่องในภาษาที่นอกเหนือจากรูปแทนคำนาม และจะทำให้เข้าใจศัพท์ และคลังคำไวพจน์ในภาษาไทยดีขึ้น สามารถนำความรู้ที่ได้นี้ไปใช้ในการพูด การเขียนที่ดีได้

4.2.4 นอกเหนือจากรูปแทนคำนามแล้ว ควรจะศึกษารูปแทนประเภทอื่น ๆ เช่น รูปแทนคำกริยา (verbal - substitutes) และรูปแทนในระดับประโยค (clausal - substitutes) โดยอาจจะศึกษาเปรียบเทียบรูปแทนเหล่านี้ในภาษาไทยกับงานของฮัลลiday และฮาซัน (Halliday and Hasan: 1976) หรืออาจจะศึกษาเฉพาะภาษาไทยก็ได้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย